

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی

اداره پژوهش‌های سیاسی

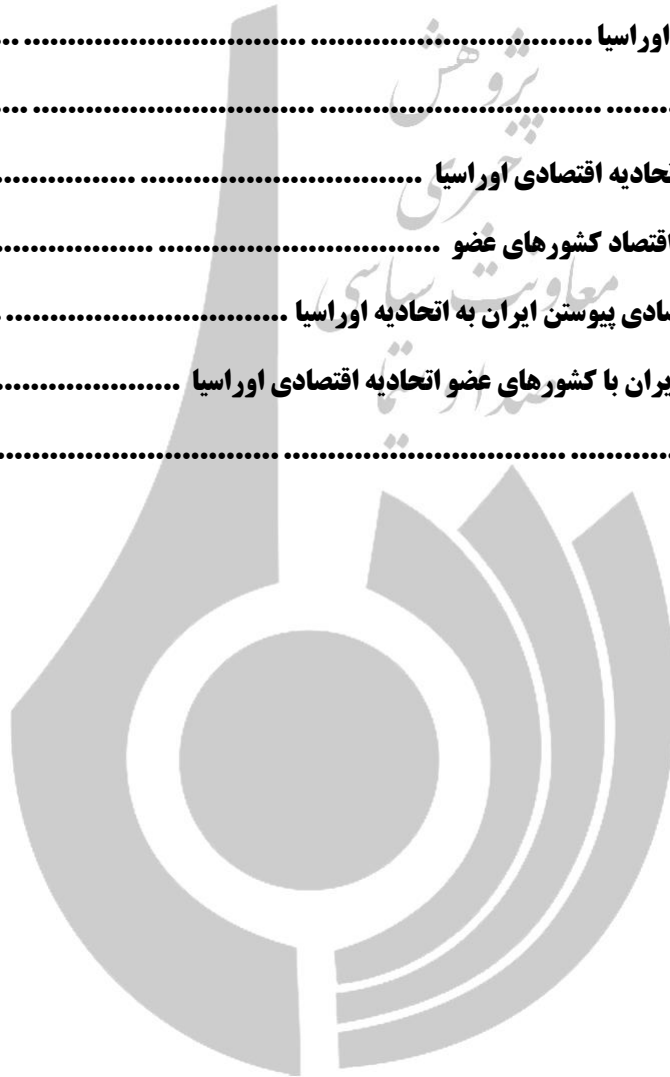
"بررسی فرصت‌های اقتصادی کشور با پیوستن به اتحادیه اوراسیا"

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

- وب‌سایت خبرگزاری صدا و سیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

پژوهشگر: زهره دانشمندی

۲	کلمات بزرگ
۲	□ مقدمه
۳	پیشینه تشکیل اتحادیه اقتصادی اوراسیا
۴	شکل گیری اتحادیه اقتصادی اوراسیا
۴	اهداف
۵	برخی رتبه های بین المللی اتحادیه اقتصادی اوراسیا
۵	تشکیل اتحادیه و تاثیر آن بر اقتصاد کشورهای عضو
۷	دستاوردها و فرصت های اقتصادی پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا
۸	میزان حجم مبادلات تجاری ایران با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا
۹	کلام آخر

- قرارداد تشکیل اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) در ۲۹ مه ۲۰۱۴ (هشتم خرداد ۱۳۹۳) بین کشورهای روسیه، بلاروس و قزاقستان منعقد و جایگزین اتحادیه گمرکی اوراسیا شد. کشورهای عضو اوراسیا هم اکنون ۲۰ میلیون کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۱۸۳ میلیون نفر جمعیت دارند. تولید ناخالص داخلی منطقه در مجموع ۱,۹ هزار میلیارد دلار است که ۳,۲ درصد GDP جهان را تشکیل می‌دهد.
- از اواخر سال ۱۳۹۴ تا پایان سال ۱۳۹۶ نیز مذاکرات فشرده‌ای بین دولت‌های ایران با پنج کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا جهت ایجاد منطقه موقت آزاد تجاری برای یک دوره سه ساله آزمایشی صورت گرفت که سرانجام موافقت‌نامه مذکور، در ماه می ۲۰۱۸ (اردیبه‌شست ماه ۱۳۹۷) در شهر آستانه پایتخت قزاقستان امضا و در تاریخ ۱۸ آذرماه ۱۳۹۷ لایحه مربوطه را به تصویب رساند. در نهایت، قرارداد موقت تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا از تاریخ ۲۶ یا ۲۸ اکتبر ۲۰۱۹ (۴ یا ۶ آبان ۱۳۹۸) وارد فاز اجرایی شد.
- براساس تفاهم‌نامه صورت گرفته فهرست امتیازات اعطایی ایران به منطقه اوراسیا شامل ۳۶۰ قلم کالا می‌شود و در مقابل امتیازات اعطایی اوراسیا به ایران در برگیرنده ۵۰۲ قلم کالا است.
- در نتیجه پیوستن ایران به اتحادیه اقتصادی اوراسیا منجر به جهش بزرگی در صادرات نفتی و غیرنفتی ایران خواهد شد. عضویت در اتحادیه اقتصادی اوراسیا که چشم‌انداز روشنی پیش روی آن قرار دارد، می‌تواند نقش موثری در عبور ایران از تنگناهای اقتصادی ایفا کند.

□ مقدمه

قرارداد تشکیل اتحادیه اقتصادی اوراسیا در ۲۹ مه ۲۰۱۴ (هشتم خرداد ۱۳۹۳) بین کشورهای روسیه، بلاروس و قزاقستان منعقد و جایگزین اتحادیه گمرکی اوراسیا شد و سپس کشورهای ارمنستان و قرقیزستان نیز به عضویت آن درآمدند. این معاهده از یکم ژانویه ۲۰۱۵ عملاً اجرایی شد.^۱

ایران از اواخر سال ۱۳۹۴ تا پایان سال ۱۳۹۶ نیز مذاکرات فشرده‌ای را با پنج کشور عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا جهت ایجاد منطقه موقت آزاد تجاری برای یک دوره سه ساله آزمایشی انجام داد که سرانجام موافقت‌نامه مذکور، در ماه می ۲۰۱۸ (اردیبه‌شست ماه ۱۳۹۷) در شهر آستانه پایتخت (سابق) قزاقستان توسط وزیر وقت صنعت، معدن و تجارت ایران امضا و هیئت وزیران نیز در تاریخ ۱۸ آذرماه ۱۳۹۷ لایحه مربوطه را به تصویب رساند. در نهایت، قرارداد موقت تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا از تاریخ ۲۶ یا ۲۸ اکتبر ۲۰۱۹ (۴ یا ۶ آبان ۱۳۹۸) وارد فاز

۱- کشورهای عضو اوراسیا هم اکنون ۲۰ میلیون کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۱۸۳ میلیون نفر جمعیت دارند که ۵,۲ درصد جمعیت جهان می‌باشد. همچنین تولید ناخالص داخلی منطقه در مجموع ۱,۹ هزار میلیارد دلار است که ۳,۲ درصد GDP جهان را تشکیل می‌دهد.

اجرائی شد. براساس برنامه‌ریزی صورت گرفته این موافقت‌نامه، تعداد اقلام مشمول اعطای ترجیحات توسط کشورمان به اوراسیا ۳۶۰ قلم و تعداد اقلام اعطایی اوراسیا ۵۰۲ قلم کالا است.

بنابراین می‌توان گفت که امضای موافقت‌نامه موقت تجارت آزاد بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، بیانگر این واقعیت است که اقتصاد ایران به سطح جدیدی از همکاری‌های اقتصادی منطقه‌ای ورود پیدا کرده و زمینه را برای پیوند اقتصاد ایران با اقتصاد منطقه فراهم کرده است که در صورت تحقق این مهم، یکی دیگر از گام‌های اساسی پیگیری سیاست "ایجاد وابستگی متقابل اقتصادی با کشورهای منطقه" محقق و در پی آن ضریب ریسک سیاسی، امنیتی و اقتصادی ایران بهبود می‌یابد. از این رو، با نزدیک شدن به زمان اجرایی شدن موافقت‌نامه تجاری بین ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، این سوال مطرح می‌شود که اجرایی کردن چنین موافقت‌نامه‌ای چه منافع اقتصادی برای کشور به همراه دارد و فهرست امتیازات اعطایی در این موافقت‌نامه تا چه میزان به سود فعالان اقتصادی خواهد بود؟ لذا برای پاسخ‌گویی به این سوال‌ها تلاش کردیم تا این موضوع را به شیوه اسنادی مورد بررسی بیشتر قرار دهیم.

پیشینه تشکیل اتحادیه اقتصادی اوراسیا

ریشه نظری تشکیل اتحادیه اقتصادی اوراسیا در سال ۱۹۹۴ به پیشنهاد نظر بایف، رئیس جمهور قزاقستان در خصوص تکوین بلوک تجاری منطقه‌ای مطرح شد. پس از طرح این پیشنهاد و در سال ۲۰۰۰، بلاروس، قزاقستان، روسیه، قرقیزستان و تاجیکستان جامعه اقتصادی اوراسیا را با هدف ایجاد بازار مشترک برای کشورهای عضو به وجود آوردند که ازبکستان نیز در سال ۲۰۰۶ به آن پیوست. در سال ۲۰۰۷، روسیه، قزاقستان و بلاروس در خصوص ایجاد یک اتحادیه گمرکی میان خود به توافق رسیدند. در همین راستا در سال ۲۰۰۹، ابتدا توافقاتی میان ماسکو، آستانه و مینسک در خصوص ایجاد تعرفه گمرکی مشترک صورت پذیرفت. در نهایت، توافقات مذکور به امضای روسای جمهور سه کشور رسید و بدین ترتیب، اتحادیه گمرکی در سال ۲۰۱۰ میان این سه کشور شروع به فعالیت کرد.

پس از تاسیس اتحادیه گمرکی اوراسیا، قرارداد تشکیل اتحادیه اقتصادی در می ۲۰۱۴ بین کشورهای روسیه و بلاروس و قزاقستان منعقد و جایگزین اتحادیه گمرکی اوراسیا شد. سپس کشورهای ارمنستان و قرقیزستان در سال ۲۰۱۵ به عضویت آن درآمدند. بیش از ۴۰ کشور و سازمان بین‌المللی از جمله چین، اندونزی و همچنین کشورهای آمریکای لاتین

برای فعالیت در چارچوب این اتحادیه تاکنون اعلام آمادگی کرده‌اند. همچنین این اتحادیه با کره جنوبی، مصر و هند مذاکراتی برای عضویت و همکاری داشته است.

شکل‌گیری اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU)

اهداف (EAEU)

برخی رتبه‌های بین‌المللی اتحادیه اقتصادی اوراسیا

تشکیل اتحادیه و تاثیر آن بر اقتصاد کشورهای عضو

۱- روسیه

- ❖ روسیه در اتحادیه اقتصادی اوراسیا نقش محوری را ایفا می‌کند. این کشور به دنبال ایجاد بلوک یا به عبارتی اتحادیه فراملی در حوزه جغرافیایی شوروی سابق است که به واسطه آن خود را به عنوان یک قدرت در نظام جهانی مطرح و موضوعات مربوط به محیط پیرامونی خود را مدیریت کند.
- ❖ وفق سخنرانی پوتین در سال ۲۰۱۱، وی فروپاشی شوروی را بزرگ‌ترین فاجعه ژئوپلیتیکی قرن محسوب و در واقع به دنبال ایجاد همگرایی اقتصادی در منطقه و در صدد ایجاد همگرایی نه تنها برای کشورهای فعلی، بلکه کلیه کشورهای استقلال یافته از شوروی سابق می‌باشد.
- ❖ هدف دیگر روسیه از تشکیل این اتحادیه و عضویت در آن، درآمدزایی و افزایش قدرت مانور در بازار انرژی است.

۲) قزاقستان

قزاقستان بسیار علاقمند است تا با کلیه همسایگان خود و نیز همه قدرت‌ها روابط متعادل و چندوجهی داشته باشد. توجه به کشورهای حوزه اطراف و همسایگان جزو اولویت‌های سیاست خارجی این کشور به شمار می‌رود. همچنین به عنوان یک کشور بزرگ محصور در خشکی که مهم‌ترین درآمد آن نفت و مواد معدنی است، نیازمند زیرساخت‌های ترانزیتی روسیه است.

۳) بلاروس

روسیه حمایت مالی چشمگیری را از بلاروس جهت الحاق به اتحادیه اقتصادی اوراسیا انجام داده است. به عنوان مثال در سال ۲۰۱۸، روسیه ۳۸,۳ درصد از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در بلاروس را در اختیار دارد. همچنین با توجه به شرایطی که در اتحادیه دیده شده است، این کشور می‌تواند به نفت و گاز روسیه نیز با قیمت مناسب دسترسی پیدا کند؛

به عنوان مثال در سال ۲۰۱۲ نرخ گاز وارداتی بلاروس از روسیه ۱۶۵ دلار به ازای هر هزار متر مکعب بوده و این در حالی است که در همان زمان، اوکراین گاز را با نرخ ۴۰۰ دلار از روسیه وارد کرده است.

(۴) ارمنستان

❖ ارمنستان به بازار اصلی خودروهای وارداتی نسبتاً ارزان از کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) تبدیل شده است.

❖ کالاهای این کشور از جمله محصولات کشاورزی می‌توانند بیش از گذشته به بازار بی حد و مرز اوراسیا دسترسی یابد، به طوری که طی این سال‌ها، حجم صادرات محصولات این کشور به روسیه افزایش چشم‌گیری را داشته است.

(۵) قرقیزستان

- ❖ دسترسی به بازار محصولات نفتی روسیه با قیمت داخلی روسیه در قرقیزستان.
- ❖ ارزآوری نیروی کار قرقیزستان به رقمی در حدود ۲ میلیارد دلار می‌رسد.
- ❖ ورود محصولات تره بار قرقیزستان به بازار روسیه و همچنین ابراز علاقمندی قرقیزستان برای ورود به بازار محصولات لبنیات و گوشت روسیه

(۶) الحاق جمهوری اسلامی ایران

یکی از عوامل عدم توسعه صادرات و حضور پررنگ کالاهای ایران در بازار کشورهای اوراسیا، بالا بودن تعرفه‌های گمرکی جهت واردات کالا به این اتحادیه بود. از سال ۲۰۱۴ صادرکنندگان، تجار و اتاق‌های بازرگانی کشور، موضوع درخواست عضویت ایران در اتحادیه گمرکی ارواسیا را از دولت و کمیسیون‌های مشترک مطالبه نمودند که با پیگیری‌های صورت گرفته و طی دو سال مذاکرات پیوسته و ارزیابی کمی و کیفی اقلام و میزان تعرفه ترجیحی‌ها، این موافقت‌نامه نهایتاً در اردیبهشت ماه سال ۱۳۹۷ در اجلاس سالیانه اوراسیا در شهر آستانه قزاقستان امضا شد و بر اساس آن ایجاد یک منطقه آزاد تجاری بین جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا به صورت آزمایشی برای یک دوره سه ساله (قابل تمدید) با موافقت کشورهای عضو به تصویب رسید.

بر اساس اهداف مشخص شده و برنامه‌های پیش رو، پس از مرحله کاهش تعرفه‌های تجاری و با گذشت یک سال از اجرای آن، مذاکرات لازم برای امضای قرارداد تجارت آزاد میان ایران و این اتحادیه آغاز شده و بدیهی است که این مهم، زمینه ساز فرایند ورود ایران به اتحادیه ارواسیا در یک پرو سه زمانی حداکثر ۱۰ ساله خواهد بود. سپس با موفقیت در مذاکرات و احراز شرایط اتحادیه در خصوص تجارت آزاد با کشورهای عضو، به اجرایی در خواهد آمد. متن موافقت‌نامه شامل ۹ فصل قواعد عمومی، تجارت کالا؛ راهکارهای تجاری، رفع موانع فنی فرا راه تجارت، اقدامات بهداشتی و بهداشت گیاهی، قواعد مبدا، تسهیل تجاری، حل و فصل اختلافات و مقررات پایانی است.^۱

۱- معاونت امور بین الملل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران، الحاق جمهوری اسلامی ایران به اتحادیه اقتصادی اوراسیا، مزایا و پیشنهادات، مهرماه ۱۳۹۸

قرارداد موقت تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا از تاریخ ۲۶ یا ۲۸ اکتبر ۲۰۱۹ (۴ یا ۶ آبان ۱۳۹۸) وارد فاز اجرایی شد. با اجرای این قرارداد:

- ۸۴۶ قلم کالا از دو طرف مشمول تجارت ترجیحی خواهند شد.
- ۵۰۳ قلم کالای ایرانی مشمول تجارت ترجیحی و ۷۰ قلم از این تعداد، مشمول تعرفه صفر خواهد شد.

تجارت اوراسیا با جمهوری اسلامی ایران (میلیون دلار)

سال	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸
واردات اوراسیا از ایران	۷۲۷,۷	۶۷۵,۵۲	۵۴۵,۵۲	۵۲۵,۲	۶۴۸,۲	۹۱۸,۲
صادرات اوراسیا به ایران	۱۸۳۰,۸	۲۳۹۲,۶	۱۷۰۳,۶	۲۵۴۶,۴	۱۹۴۲,۴	۱۷۷۵,۲
تراز تجاری	-۱۱۰۳,۱	-۱۷۱۷,۱	-۱۱۵۷,۹	-۲۰۲۱,۱	-۱۲۹۴,۲	-۸۵۷
مجموع تجارت	۲۵۵۸,۵	۳۰۶۸,۱	۲۲۴۹,۲	۳۰۷۱,۶	۲۵۹۰,۴	۲۶۹۳,۴

معاونت امور بین الملل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

دستاوردها و فرصت‌های اقتصادی پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا

در دوران تحریم‌ها، حضور در اتحادیه اقتصادی اوراسیا قطعاً به دلیل کاهش و حذف تعرفه برای بیش از ۵۰۰ قلم کالا در زمینه‌های مواد غذایی، کشاورزی، محصولات لبنی و پروتئینی، معدنی، دارویی، پوشاک و منسوجات، پلاستیکی، لوازم ورزشی و اسباب بازی، فرش و موکت و کفپوش، مواد شوینده، مصالح ساختمانی و تنباکو از اهمیت بسزایی برخوردار است. این مسئله می‌تواند ظرفیت عظیم و قابل توجهی را در اختیار اقتصاد کشور قرار دهد تا گامی موثر در جهت توسعه مبادلات تجاری-بلاخص صادرات- با کشورهای همسایه برداشته شود.

ایران مسیرهای زمینی، دریایی و هوایی امن‌تری را در اختیار دارد و می‌تواند از این ظرفیت جهت توسعه بازارهای مشترک استفاده نماید. در عین حال، روسیه به عنوان مهم‌ترین کشور عضو این اتحادیه، حداقل با ۹ کشور اقیانوس هند و در حدود ۶۸ میلیارد دلار مبادله دارد که این نیز رقم قابل توجهی بوده و اهمیت ترانزیتی کریدور شمال-جنوب را بالا می‌برد. در این میان، ایران می‌تواند به عنوان حلقه اتصالی بین این کشورها با روسیه و کشورهای دیگر عضو اوراسیا مبدل شده و در آینده زمینه حضور سرمایه‌گذاران آسیای شرقی و هند را فراهم آورد. حضور این سرمایه‌گذاران برای برخورداری از امتیاز بزرگ کاهش هزینه تولید و قیمت تمام شده محصولات با استفاده از امتیاز ایران در اوراسیا قابل پیش بینی است.

به علاوه، در شرایطی که ارزش پول ملی ایران در برابر ارزهایی خارجی کاهش پیدا کرده است، کالاهای ساخت ایران می‌توانند با قیمت پایین‌تری در اختیار مشتریان کشورهای اوراسیایی قرار گیرد که این به نوبه خود موفقیتی برای ایران است. مضاف بر این، با توجه به تحریم‌های ناعادلانه آمریکا و از آنجا که اتحادیه اقتصادی اوراسیا با کاهش استفاده از دلار، سهم پرداخت‌های تجاری با ارز ملی را به ۷۰ درصد افزایش داده، می‌توان از ارز ملی به عنوان ارز جایگزین استفاده کرد که این اتفاق در شرایط کنونی تحریم برای تجار ایرانی راهگشا و امیدوارکننده است.^۱

^۱ - خبرگزاری فارس، یادداشت اقتصادی؛ اتحادیه اقتصادی اوراسیا؛ فرصت‌ها و چالش‌ها، اتاق تعاون ایران، ۲۲ خرداد ۹۸

برخی شاخص‌های اقتصادی اتحادیه اوراسیا - سال ۲۰۱۸

کشور	جمعیت (میلیون نفر)	GDP (میلیارد دلار)	نرخ تورم (درصد)	نرخ بیکاری (درصد)	صادرات به جهان (میلیارد دلار)	واردات از جهان (میلیارد دلار)	صادرات به ایران (میلیون دلار)	واردات از ایران (میلیون دلار)	تراز تجاری با ایران (میلیون دلار)
روسیه	۱۴۴	۱۶۳۰٫۷	۲٫۹	۴٫۸	۴۴۹٫۳	۲۳۸٫۲	۱۲۰۸٫۸	۵۳۳٫۱	۶۷۵
بلاروس	۹٫۵	۵۹٫۶	۴٫۹	۰٫۸	۳۳٫۵	۳۸٫۲	۳۲٫۶	۱۲٫۶	۲۰
قزاقستان	۱۸٫۵	۱۷۰٫۵	۶	۵	۶۱	۳۲٫۵	۴۲۶٫۸	۸۹٫۵	۳۳۷
ارمنستان	۳	۱۲٫۴	۲٫۵	۱۸٫۱	۲٫۴	۴٫۸	۹۴٫۲	۲۶۹٫۳	-۱۷۵
قرقیزستان	۶٫۴	۸٫۱	۱٫۵	۶٫۸	۱٫۷	۴٫۸	۱۳٫۹	۱۳٫۷	۰٫۲

مرکز تجارت بین المللی ICT صندوق بین المللی پول

اما فرصت‌های عضویت در اتحادیه اقتصادی اوراسیا امکان استفاده از تعرفه‌های تجاری، فرصت‌های سرمایه‌گذاری و تسهیل روابط اقتصادی با کشورهای اتحادیه را فراهم می‌کند. تراز تجاری ایران با مجموع کشورهای عضو این اتحادیه منفی است، اما با عضویت در آن، انتظار می‌رود با تسهیل فرآیند صادرات و ایجاد بازارهای جدید، شاهد بهبود روابط تجاری با اعضای این اتحادیه باشیم.

استفاده از تعرفه‌های ترجیحی، دسترسی به بازار حدود ۱۸۴ میلیون نفری و نیز امکان جذب سرمایه‌گذاری و مشارکت در بخش‌های مختلف تولیدی، از جمله مزایای پیوستن کشورمان به این اتحادیه است و از طرف دیگر، تسهیل روابط تجاری با همسایه شمالی یعنی روسیه، در قالب جدید، فرصت‌های بیشتری را برای صادرکنندگان ایرانی فراهم خواهد کرد. مجموع صادرات ایران به کشورهای اتحادیه اقتصادی اوراسیا در پایان سال ۲۰۱۷، حدود ۶۷۰ هزار دلار و مجموع واردات ایران از کشورهای عضو، حدود ۸۱۹ هزار دلار بوده که نشان‌دهنده تراز تجاری منفی ایران در مبادله با این کشورهاست، عضویت در این اتحادیه می‌تواند فرصت‌های بیشتری را برای صادرات کالاهای ایرانی و بهبود تراز تجاری ایران با این کشورها فراهم کند. با اجرایی شدن قانون پیوستن ایران به اتحادیه اوراسیا در مرحله اول تعرفه برخی اقلام کالاهای صادراتی ایران به کشورهای عضو این اتحادیه کاهش خواهد یافت و این موفقیت خوبی برای صادرات کالاهای غیرنفتی ایران به اتحادیه است. از دیگر فواید الحاق ایران به این موافقت‌نامه می‌توان به رقابت پذیری کالاهای ایرانی، اشتغال قابل توجه برای نیروی کار داخل کشور، جذب سرمایه قابل ملاحظه در مناطق شمالی و جنوبی کشور و بهره‌مندی از بازارهای ترجیحی و بازارهای هدف اشاره کرد. از جمله فوایدی که عضویت ایران در این اتحادیه خواهد داشت می‌توان به استفاده از مسیر ترانزیتی شمال-جنوب برای انتقال غلات به کشورهای روسیه و قزاقستان اشاره کرد.^۱

میزان حجم مبادلات تجاری ایران با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا

در حال حاضر حجم تجارت خارجی ایران با کشورهای عضو اوراسیا حدود تقریبی ۲۷۰۰ میلیون دلار است که در این میان حجم مبادله تجاری به روسیه ۱۷۰۷ میلیون دلار (واردات ایران ۱۳۱۵ میلیون دلار - صادرات ایران ۳۹۲ میلیون

^۱- خبرگزاری فارس، یادداشت اقتصادی؛ اتحادیه اقتصادی اوراسیا؛ فرصت‌ها و چالش‌ها، اتاق تعاون ایران، ۲۲ خرداد ۹۸

^۲- ایران آنلاین، لباف، عطیه، بده بستان ۷ کشور با تعرفه ترجیحی، ۱۰ مهر ۱۳۹۸

دلار)، حجم مبادله تجاری با قزاقستان حدود ۶۰۰ میلیون دلار (واردات ایران حدود ۵۵۰ میلیون دلار – صادرات ایران ۵۰ میلیون دلار)، حجم مبادله تجاری با بلاروس حدود ۱۶۰ میلیون دلار، حجم مبادله تجاری با ارمنستان حدود ۱۷۰ میلیون دلار و حجم مبادله تجاری با قرقیزستان با طی کردن روند صعودی بالغ بر ۲۰ میلیون دلار است.^۱

کلام آخر

در شرایطی که ایران همچنان با تحریم‌های ظالمانه اقتصادی از سوی آمریکا و هم پیمانانش روبرو است، همکاری در حوزه اقتصادی با کشورهای منطقه اورآسیا برای ایران از اهمیت ویژه ای برخوردار است. از سوی دیگر ایران نقش کلیدی در شاهراه‌های موجود منطقه یعنی جاده ابریشم، راه آهن سراسری آسیا، تراسیکا و کریدور شمال و جنوب دارد. در نتیجه پیوستن ایران به اتحادیه اقتصادی اورآسیا منجر به جهش بزرگی در صادرات نفتی و غیرنفتی ایران خواهد شد. عضویت در اتحادیه اقتصادی اورآسیا که چشم انداز روشنی پیش روی آن قرار دارد، می‌تواند نقش موثری در عبور ایران از تنگناهای اقتصادی ایفا کند. با توجه به پتانسیل تجاری موجود بین ایران و اتحادیه اقتصادی اورآسیا باید به این مسئله اشاره شود که این اتحادیه قابلیت تبدیل شدن به بازاری بزرگ و مطمئن برای کالاهای صادراتی ایران را دارد. در هر حال، ارتباطات تجاری و اقتصادی ایران در منطقه اورآسیا و اشتراکات انرژی پایه با اقتصاد روسیه سبب می‌شود که جمهوری اسلامی الزامات اقتصادی بیشتری در جغرافیای اورآسیا داشته باشد. عضویت ایران در اتحادیه اقتصادی اورآسیا، نیل به سوی در هم تنیدگی اقتصادی را فراهم می‌کند که این در هم تنیدگی، علاوه بر ثمرات اقتصادی، دستاوردهای سیاسی نیز خواهد داشت.